

brans et improprians ei peccata sua, et quod non esset dignus vivificæ crucis lignum (quod de consuetudine appensum collo gestabat) in illo certamine circumferre. Statimque Rex territus et turbatus veniam **1162** petit, et Sancto qui loquebatur ad eum, peccata sua flebiliter confitetur. Tunc beatus Bernardus admota propius manu crucem sanctam quæ collo Regis pendeat, accepit, et benedicens ei trino signaculo sanctæ crucis, consolabatur eum dicens: Confide, Rex, in hoc signo vinces, et in periculo timoris magni, quale nunquam hactenus expertus es, sine læsione tui hostes evades. » Cumque hoc dixisset, visus est velle discedere, crucem quam a collo Regis acceperat portans secum. Rex autem apprehendens eum ait: « Non dimittam te nisi crucem dimiseris mihi. » Ad quem Sanctus: « Noli, inquit, noli, Rex, alios filios habeo quos oportet crucis hujus signaculo benedicere. » Et his dictis somnus abiit, et fulgor matutinus illuxit, factaque copia splendoris et lucis, uterque exercitus sibi invicem ad ineunda certamina propinquavit. Aggreditur Regis cuneus multitudinem copiosam, et in medio ejus qui in pelago maris absorptus inimicos crucis Christi sub crucis vexillo prostravit. Cadunt a latere suo mille, et multa millia a dextris ejus, et discurrunt undique triumphantes in Christi nomine Christiani, ita ut dum illi diversis pugnæ partibus dividuntur, Rex ipse solus in quodam congesti sabuli tumulo remaneret tam morti et interneconi proximus, quam longe erat suorum omnium solatio destitutus. Cer-

nebat ex eminenti stationis suæ loco Turcos undique concursantes. Nam jamque imminet sibi exspectabat interitum, nisi quia in eo quodammodo confidebat, quod se illis non ignorabat ignotum. Recordatus illico præteritæ visionis, et pia intra se vota conficiens, pollicitus est Deo et beato Bernardo, quod si de manu inimicorum vivus evaderet, crucem quam Sanctus petierat filiis ejus Claræ-Vallensibus destinaret. Continuo igitur triginta de militibus suis Regem ipsum a longe cognoscentes, acri in se certamine Turcos provocant ad pugnandum, ut vergente in illos fortitudine tota, conflictus Rex iterum ab hostibus et ignotus persisteret et securus. Quod cum quindecim milites de sacra Christi militia conspexissent, per confertissimos hostes violenter irrupunt, persequentes juxta quod scriptum est, unus mille, et duo fugantes decem millia in millibus suis (Deut. xxxii, 30). Associati ergo aliis triginta militibus, divisim et cæsis occurrentibus inimicis, ad Regem suum cum lætitia et victoria pervenerunt. Sicque factum est, quod et Rex juxta verbum sancti Patris nostri de beneficio sanctæ crucis donum ejusdem sancti Patris meritis apprehendit. Porro supra dictæ ordinem visionis idem ipse rex Richero abbati Salvationis ore proprio diligenter exposuit, qui eam postmodum in Gallicanis partibus fideliter nuntiavit; vir utique testimonii boni et conversationis honestæ, tam a mendacii suspitione remotus quam a vitæ corruptionibus alienus. Deo gratias. Amen.

HORSTII PRÆFATIO IN LIBRUM SEQUEM,

De miraculis per sanctum Bernardum editis.

I. Inter Sanctos miraculorum gloria celebres, eminere mihi Bernardus videtur, aut paucos sibi habere pares. Ut vel hinc facile sit obstruere loquentium iniqua et miracula posterioris ævi cavillantium ora. Nimirum non desunt etiam nunc Pharaones, qui obdurant corda sua ad visa vel audita tot prodigia, ne cogantur agnoscere Deum mirabilem in sanctis suis: sunt quoque nunc serpentes et aspides surdæ obturantes aures suas, ne audiant vocem incantantis sapienter. Quin etiam hodie reperire est cæcos et contumaces Pharisæos, aut peiores, qui potestati Satanæ isthæc ausint ascribere. Nempe otiosa censent miracula post clarum Evangelii lucem toto orbe diffusam, et quæ postmodum facta, etiam a viris fide dignissimis accepimus, etsi toto orbe spectante et attestante, hæc ipsi inter fabulas et figmenta, imo inter præstigias deputant. O cæcum et miserum hominum genus! qui videntes non vident, et audientes non intelligunt. Sed non est abbreviata manus Domini etiam hodie facere per fideles servos suos, quæ sensum et naturam superent, cum ita necessum fuerit. Hoc vero definire, nostrum non est, sed ejus qui omnia in pondere et mensura facit, cujus sapientia attingit a fine usque ad finem fortiter, et disponit omnia suaviter. Temerarium et impium foret, hic leges ac limites divinæ potentie seu providentiæ præfigere. Hanc ipsam tantummodo sancti Bernardi vitam inspicite, vos, **1163-1164** inquam, sanctorum gloriæ mastiges, cujus sanctitatem prorsus eximiam, præter quam quod scripta ejus, nedum gesta, ad vivum exprimunt, tot ac tanta irrefragabilis fidei testimonia comprobant, ut vel ipsa calumnia eam inficiari non audeat, sed et invitis, ac quantumvis invitis venerationem extorqueat. Miracula vero, etsi alias indubia, ac infallibilia sanctitatis argumenta non sint, in Bernardo tamen vitæ sanctimonia et miraculorum gratia, tam arcto sibi fœdere connexa fuerunt, ut aut stolidos, aut impios esse necesse sit, qui vel alterutram, vel utramque Viro sancto detrahere ausint.

II. Quocirca alii alii eum ornent elogiis: ego libens omnibus applaudo, quia nullum par ejus meritis invenio. Atamen Thaumaturgum per excellentiam non possum non appellare, visis scilicet tot ejus miraculis, et operantis tam familiariter, nec minus mirabiliter in eo virtutis divinæ testimoniis. Esto, sit non nemo sanctorum, qui hunc sibi titulum longi temporis præscriptione vindicet: non egre tamen is Bernardum in hujus tituli et honoris consortium recipiet. Quamvis vindicandæ sibi ipsi hac in parte laudis et gloriæ nulla viris sanctis æmulatio esse soleat. Bernardus certe studiose eam semper a se amoliri solitus est, sciens illi omnem debere gloriam qui operatur omnia in omnibus, et facit mirabilia magna solus. Nostrum nihilominus est, Deum laudare in sanctis suis, eoque diligentius recolere miracula, quæ divina virtute, cum Dei glo-

ria, aut fidei ac religionis confirmandæ causa, aut christiani populi salus id exigeret, sancti homines fecerunt, ne sine suo frustreretur, si a nobis neglecta, aut inofficioso, seu potius irreligioso silentio præterita fuerint. Præcipuus autem finis est, divinam asserere gloriam, ostendere potentiam, et orthodoxam potissimum fidei veritatem, seu ad confutandos incredulos, seu ad confirmandos fideles astruere. Ut vero jam alia infinita præteream, per unum certe Bernardum tam frequentia et illustra ad astruenda fidei argumenta edita video, ut illis Richardi de Sancto-Victore (lib. i de Trinitate, cap. 2) verbis christiano cuivis, si quando infidelitatis tentatione quatitur, cum Deo agere liceat: « Domine, si error est, a teipso decepti sumus. Nam ista in nobis tantis signis et prodigiis confirmata sunt, et talibus, quæ non nisi per teipsum fieri possunt. Certe a summæ sanctitatis viris sunt nobis tradita et cum summa et authentica attestazione probata teipso cooperante, et sermonem confirmante sequentibus signis. » Ita ille. Vereor ne excursus sit longior: non possum tamen quin sancti Gregorii Magni (homil. 11, in Ezechielem) verba valde hic opportuna recenseam. Ille postquam miracula sanctorum comparasset propugnaculis, virtutes eorumdem clypeis, quibus utrisque etiam nunc Christiani sese muniant ac defendant, sic ait: « Hi itaque (viri sancti) quam vera de Deo dixerint, testantur miracula, quia talia per illum non facerent, nisi de illo vera narrarent: et quam pii, quam humiles, quam benigni existerint, eorum testantur operationes. Si igitur de fide tentamur, quam ex illorum prædicatione concepimus, loquentium miracula conspiciamus, et in fide quam ab eis accepimus confirmamur. Quid ergo illorum miracula, nisi nostra sunt propugnacula? quia et muniri per illa possumus, et tamen hæc in manu arbitrii nostri non teneamus. Nam talia facere non valeamus, » etc. Hæc paulo prolixius afferre visum in gratiam eorum qui parum tribuunt aut fidunt miraculis, et sanctorum gloriam calumniis lacerant, nec honorant quos Deus sic voluit honorare. Spero hæc non ingrata aut inutilia lectori fore: certe ingenuus Bernardi cultor non improbabat.

III. His ab Horstio dictis addere licet, adeo Bernardi miracula illustra et omnibus ipso vivente, imo ante prædicationem crucis seu sacræ expeditionis, de qua in libro sequenti, comperta fuisse, ut Berengarius, ille Abælardi discipulus et defensor, in Apologia pro magistro suo, quantumvis Bernardo infensus, ea ut indubitata agnoscat. « Jam dudum, » inquit, Bernardum alloquens, « sanctitudinis tuæ odorem ales per orbem fama dispersit, præconizavit merita, miracula declamavit. Felicia jactabamus moderna sæcula, tam corusci sideris venustata nitore, mundumque jam debitum perditioni, tuis meritis subsistere putabamus. Sperabamus in lingue tuæ arbitrio cæli sitam clementiam, aeris temperiem, ubertatem terræ, fructum benedictionem. Caput tuum nubes tangebat; et, juxta vulgare proverbium, rami tui umbras montium transcendebant. Sic diu vixisti, sic Ecclesiam castis institutionibus informasti, ut ad semicinctia tua rugire dæmones autumarem, et beatulos nos tanto gloriaremur patrono. » Hæc ille, testimonium vel invitus veritati perhibens: etsi in consequentibus Bernardum traducat, quod Abælardum impugnaverit.

LIBER SEXTUS,

Seu miracula a sancto Bernardo per Germaniam, Belgium Galliamque patrata, anno 1146, in tres partes distributa, quæ singulæ suos præferunt auctores.

NARRATIO HERBERTI (92)

ABBATIS COENOBII MORENSIS,

De libro Miraculorum S. Bernardi, per insigne miraculum servato.

1165 Visitante nuper venerabili abbate Claræ-Vallensi Petro (93) monasteria sua (94), quæ in Remensi provincia, flante spiritu Dei, venustissime florent, nos quoque cum illo profecti venimus die quadam una cum ipso ad monasterium Vallis-Regis (95). Invenimus autem ibidem miraculorum sancti Bernardi multitudinem copiosam, quæ propter legentium tædium in codice vitæ ejus inseri non potuerunt. Nam si prolixius scriberentur, plurima inde volumina conficerentur. Hunc ergo Miraculorum librum, quem in Clara-Valle non habere comperimus, acceptum mutuo nobiscum ferre curavimus, ut eum transcribi faceremus. Portabatur autem in mantica, cum aliis

(92) Is postea archiepiscopus Turrium in Sardinia, qui tres libros de Miraculis, tum Bernardi, tum aliorum ejus discipulorum scripsit, de quibus infra.

(93) Fuisse hunc octavum abbatem Claræ-Vallensem, ac obiisse anno 1186.—scribitur in serie istorum abbatum apud Jungelinum lib. 1, pag. 25, Dictus etiam fuit Monoculus, de quo Manricus ad an. 1183,

septem libris, tam majoris quam minoris voluminis. Venientibus itaque nobis ad monasterium Longi-Pontis, contigit ut eorumdem librorum portitor equus cum cæteris ad aquam duceretur. Qui dum incaute dimissis habenis vadum excederet, lapsus in profundum stagni fluctuando et natantio ferme unius horæ spatio huc et illuc anxie pervagabatur. Exclamantibus autem qui aderant, quod equus ille librorum atque vestimentorum sarcinam habens cum puero superposito mergeretur; accurrit undique ut ei succurratur. Interim autem quadrupes, et ipse puer sub aqua latebant, nisi quod ora protensa modice superius apparebant. Quidam vero juvenis in-

cap. 4, cui præsens miraculum innectit. In prætermissis apud Bolland. ad diem 18 maii refertur idem Petrus.

(94) Scilicet Fusniacum, Bonum-Fontem, et Signiacum.

(95) La Valroy, in diocesi Remensi, filia Ignacii de linea Claræ-Vallis fund. an. 1148.

ducentis exutus, et natando diutius insecutus per-
euntes, eripere voluit, sed fugiente caballo minime
potuit.

Tandem vero quæsitæ et de longe adducta navicu-
la, miserante Domino, reducti et liberati sunt simul
adolescentulus **1166** et caballus, non modo viven-
tes, verum etiam salvi et alacres: mantica vero
continens ipsos libros inventa est aquis, in modum
utris, plena atque distenta. Quæ dum postmodum
incuria ministrorum clausa diutissime permaneret,
tandem ea reserata inventi sunt libri a minimo usque
ad maximum, ita madefacti atque deleti, ac si in
profundo stagni diutius jacuissent. Verumtamen so-
lus ille Miraculorum liber, cum tamen cæteris aqua
imbutis atque submersis esset immistus, ita repertus
est incorruptus et siccus, ita pulcher ac floridus, ut
minime tunc extractum de vivario crederes, sed po-
tius assumptum de armario diceres. Nam quemad-
modum usque hodie cernitur, ne unam quidem in

PHILIPPI DE CLARA-VALLE PRÆFATIO

IN EUMDEM LIBRUM,

Ad Samsonem (96) archiepiscopum Remensem.

Charissimo Patri et domino SAMSONI, ¶ Dei gratia
Remorum archiepiscopo, frater PHILIPPUS de Clara-
Valle, ambulare a claritate in claritatem tanquam
a Domini Spiritu.

Multa esset præsumptio, si non multa esset di-
lectio, quod vestræ præsumo scribere Sublimitati.
Quid enim servus ad dominum, discipulus ad ma-
gistrum, ad episcopum monachus? Nihil mihi et illi,
cum illum summa dignitas, me vilis alta com-
ponat. Sepultus inter homines, non est revocandus
ad homines, nec revocari debet ad phaleras gloriam-
que verborum, qui silentium imposuit ori suo.
Scitis et vos, domine pater, quia scribere nec mona-
cho in usu, nec indocto in promptu, nec poenitenti
esse debeat in affectu. Durum quoque est, ut cum
alii vacent et videant quoniam ipse est Dominus, ego
stylum tabulasque involvam, quem non ignoratis
durioris poenitentia martyrio confringendum. In ve-
ritate didici nihil esse efficacius ad promerendum di-
vitiis gratiæ Domini, quam sedere et tacere, et
semper humilibus consentire. Humilitas virtutum
regina, primogenitum filium suum silentium pa-
rit; in quo, et de quo cultus justitiæ pendet, justo
attestante qui ait: *Cultus justitiæ silentium* (Isai.
xxxii, 17). Sed nimis progredior et interrumpendus
est cursus sermonis; quia fortassis incommoda præli-

(96) Apud Sammarthanos Rainaldo a Pratis anno
1137 vita functo, successisse ponitur, ac diem ul-
timum clausisse anno 1161, apud Alberici chroni-

eo litterulam magnam vel modicam aquæ stilla de-
levit, aut tetigit; cum cæteri, sicut dictum est, li-
bri ita fluctibus oblitterati, et pellium more confecti
viderentur, ut nullis deinceps usibus judicarentur
apti. Unde mirati et magna jucunditate repleti, gra-
tias egere multimodis divinæ clementiæ, qui dilecti
sui Bernardi merita veneranda voluit etiam nunc
hujusmodi signo glorificare. Nos quoque magnifice
consolati, proprium damnum de submersione libro-
rum non modo levissime, verum etiam lætissime tu-
limus: quippe qui in ejus restitutione, jucunda
vere piscatione, tantum et tale miraculum de im-
mensitate aquarum cum libris extulimus. Et qui-
dem duplex nobis incubuit exsultandi materia: tum
pro ipsa miraculorum gloria commendata, de quo-
rum certitudine præsentis miraculo certiores existi-
mus; tum pro ipsa pueri vita donata, cujus libera-
tionem sanctissimi confessoris hujus precibus et
meritis attribuendam esse non dubitamus.

batio est, si quos pluribus debetis oculos detineam pa-
gina longiori. Id ipsum autem quando præsumpsisset
pusillitas, vel pusillanimitas mei, servi vestri, nisi
prævenisset vel intervenisset vestra humilis sublimi-
tas, imo sublimis humilitas, amatissime pater? Rogat-
is igitur, ut scribam vobis quæ comperta habeo de
miraculis patris nostri, amici vestri, qui vos diligit
non verbo neque lingua, sed opere et veritate. Et
illa quidem egebant diligentiori disputatione et
doctiori disputatione; cum illa tamen ego non scripse-
rim, sed collegerim: certus autem quod auribus
meis audiverim et **1167** perspexerim oculis uni-
versa; ipsa tamen, quæ in itinere et reditu Stampensis
collocutionis effecit, ego nec vidi, nec audivi, sed
viderunt et audierunt qui ministri fuerunt sermonis
et quibus credo sicut oculis meis. Ego enim tunc
intravi scholam Jesu, et valedixi sæculo in sæcu-
lum et in sæculum sæculi. Decrevimus autem et
hæc, et alia quæ fidei stylo a principio itinerarii
ipsius excerpta sunt, alicui de linguis insignibus
et religiosis commendare, qui potenti virtute verbo-
rum facta lucida perducat in lucem. Vos quoque,
cum hanc epistolam susceperitis, ora pro Philippo
vestro, qui vester ero, quandiu fuero, in visce-
ribus Jesu Christi.

con; ex cenotaphio autem anno 1160. Laudatur
a S. Bernard in epist. 210 et 247.

PARS PRIMA

Auctore Philippo monacho Claræ-Vallensi.

CAPUT PRIMUM.

De profectioe Bernardi Constantiam versus; item
de personis et nominibus eorum qui miraculorum
oculati testes fuerunt.

1. Cum in regno Teutonicorum verus crucis ser-
vus Bernardus verbum crucis annuntiaret, necesse
fuit ut regi Conrado pro quodam pacis negotio lo-
queretur. Occurrit autem Franckevært, quod in terri-
torio Moguntino super Mogum situm est castrum,
et a Francorum vado nomen accepit. Ibidem quoque
Constantiensis episcopus, Hermannus nomine, vir
religiosus adfuit, obnixius supplicans ut ad partes
suas ascendere dignaretur. Cujus petitioni multa
quidem negotia resistebant; maxime tamen Claræ-
Vallensium suorum intima sollicitudo et præcordia-
lis affectus, ad quos redire omnimodo festinabat:
neque enim filiorum uteri sui mater poterat obli-
visci, sed toto fere anno avelli a se viscera sua
gravissime querebatur. Vicit tamen constantia domini
Constantiensis, cum opportune, importune, modo
per se, modo per Regem et episcopos supplicaret.
Sic nimirum intolerabile sibi indicat vir benignissi-
mus pro se anxios contristari. Magis autem præva-
luit timor Domini, et spiritus ejus suggerens aper-
tum sibi esse ostium magnum. Hoc enim studium
ejus, hæc consuetudo est, ut licet animum habeat
affectione plenissimum, nullum tamen apud eum
propria obtineat affectio locum in deliberatione fa-
ciendorum, sed totum sibi vindicet divinæ inquisitio
voluntatis. Acquievit ergo venire cum episcopo. Et
Dominica prima adventus Domini ingressi sumus
fines episcopatus Constantiensis; et in villa cui no-
men est Kentingen [al. Kenzigen, prope Friburgum
Brisgoiæ], maxima populi devotione suscepti. Multa
ex hoc divinæ miracula virtutis claruerunt, quæ,
etsi nos tacuerimus, lapides clamabunt. Propterea
qui præsentem fuimus, dignum duximus annotare ea
vitandæ gratiæ confusionis, et dubitationis abigen-
dæ. Singulorum enim præscriptis nomina; et
singuli quod vidimus et audivimus, certa veritate
testamur. Eramus autem cum eo ego, Hermannus
Constantiensis episcopus, et Eberhardus [al. Eve-
rardus] capellanus ejus [al. meus]; abbates duo Bal-
dowinus, et Frowinus (97-98); monachi quoque duo,
Gerardus, et Gaufridus: clerici tres, Philippus Leo-
diensis archidiaconus, Otto, et Franco: quibus ad-

(97-98) Frowinus ex monacho Einsidlensi factus
est abbas in Monte-Angelorum apud Helvetiæ Subsili-
vanos, idemque nonnulla opuscula erudite scripsit,
quæ vidimus in Bibliotheca Einsidlensi.

(99) Vid. de eodem sup. lib. iv, n. 48 et lib. i de
Viris illustribus ord. Cisterc. c. 27. Item inf. lib.
vii, c. 20. De Alex-Menol. cist. 29 Jul.

ditus est in ipso itinere Alexander (99) Coloniensis
Romam enim proficiscebatur: sed videns opera di-
vinæ virtutis, et audiens crebram Patris exhortatio-
nem compunctus est et conversus. Singulorum no-
mina ex præscriptione primarum invenies littera-
rum.

CAPUT II.

De miraculis per beatum Bernardum factis Fribur-
gi, Basileæ, locisque vicinis.

2. HERMANNUS EPISCOPUS. Mihi sacer los villæ He-
renheim, ob hoc ipsum vocatus, indicavit hominem
cæcum jam annis decem, qui de domo sua erat,
Dominica prima Adventus (100) signatum in transitu,
ubi domum **1168** rediit statim illuminatum esse.
Hoc ab alio prius audieram et in tota regione cer-
tissimum est, EBERHARDUS. Ego a duobus honestis
viris, quorum alter sacerdos, alter monachus erat,
audivi duos in villa Lapenheim [al. Kipenheim] ipsa
die signatos similiter illuminatos. PHILIPPUS. Se-
cunda feria me præsentem cæcus senex adductus est
in ecclesiam, et post manus impositionem, sicut
omnes audistis, illuminatum eum populus acclama-
vit. FROWINUS ABBAS. Ego hominem illum videntem
vidi, et frater Gaufridus mecum. FRANCO. Tertia
feria in Friburg puerum cæcum mater obtulit
mane in hospitio; dumque reportaret eum post ma-
nus impositionem, jussit pater inquiri a puero an
videret: et ego ipse secutus sum; et eum interro-
gasset puerum, clare se videre respondit: quod
et in multis probatum est argumentis. GAUFRIDUS.
Statim ut ingressi sumus ecclesiam, adolescens clau-
dus per signum vitæ gressum accepit. EPISCOPUS.
Omnes vidimus eum ante altare cum populus in Dei
laudibus acclamaret. EBERHARDUS. Ego illa ipsa die
tres alios claudos erectos vidi. FRANCO. Mulierem
cæcam, quæ in ingressu ecclesiæ illuminata est
et populo præsentata, omnes vidistis. GAUFRIDUS.
Et puellam, cujus arida manus restituta est sani-
tati, de qua inter oblationes cantatum est. GERAR-
DUS. Ego ipsa die puerum illuminatum vidi. OTTO.
Quarta feria, cum post Missarum celebrationem
Pater regrederetur ecclesiam, mulieris manus aridas
tetigit, quæ post paululum incolumitatem re-
cepit. Cantum omnes audistis: ego et Franco vidi-
mus ipsas manus. GAUFRIDUS. Sic et puero, cum
egrederetur vicum, manus reddita est coram om-

(100) Dominica illa anno 1146, quo hæc mira-
cula evenerunt, incidit in diem primam Decembris,
concurr. lit. Dom. ac prima mensis Dec. die F. Hinc
feriæ, quæ deinceps occurrunt, uti et Dominici
dies ac festi, facile suis quæque mensium diebus
aptantur.

nibus nobis. Sed et mulier clauda, quam Patris jussu, dum consequi nos non valeret, reversus Henricus noster super equum suum attulerat, nobis videntibus, gressum recepit in ipso loco, ubi puella clauda ex utero cœperat ambulare, et simul duæ currebant. FRANCO. In ipso itinere puellæ cuidam manus arida restituta est. Et ego ei baculum Abbatibus tradidi, et fortiter eum tenebat.

3. EPISCOPUS. Quid illud omisit, quod prima die in Frienburg pro divitibus jussit fieri orationem, ut auferret Deus velamen de cordibus ipsorum; quia, pauperibus accedentibus, ipsi crucem suscipere cunctarentur? Neque enim otiosa fuit oratio sed, ut scitis, ditissimi quique, etiam pessimi, vici illius signati sunt. PHILIPPUS. Meministis etiam cæci illius senis, qui in via signatus est, et quem admodum sensit Pater sanctus exisse virtutem, non a se quidem, sed a verbo virtutis et signaculo vitæ: remisit enim, cum paululum processissemus, qui inquirent an videret, et inventus est videns. GAUFRIDUS. Ipse nobis secreto confessus est, quod sæpius futura erga eos, quos signabat, beneficia præsentiret: et de surdis illis mulieribus, quæ eadem illa die in villa Crocingen, per quam transivimus, videntibus nobis auditum receperunt, ad tactum Prioris, sicut ex ipsius ore audivi, locutus est Deo, quod nullum adhuc surdum hac vice beneficium sensisse cognovisset, et sine hæsitatione tetigit, eas. EBERHARDUS. Ego cum duabus illis etiam adolescentem vidi, qui in ipsa hora fuerat illuminatus. EPISCOPUS. Herzeretheim *al.* Heyeresheim, *ut cap. 4. n. 30* quarta feria (101) mane, post missarum solemniam, puellam, cui restituta manus est, ego obtuli. PHILIPPUS. Et ego puerum surdum et mutum ab utero, quem protinus audistis recte loquentem et audientem clare.

4. EPISCOPUS. Ego ipse allocutus sum puerum, ubi signatus est: et libere statim respondit, et omnes audistis populi vociferationem. GAUFRIDUS. Unde ei verba quæ nunquam audierat? EPISCOPUS. Ab eo qui linguas infantium facit disertas. GERARDUS. Hoc erat quod præcedente vespera secreto colloquentibus Pater dixerat, neminem adhuc mutum in hac vita se vidisse loquentem. Et post paululum: « Cum soleant, inquit, qui muti sunt a nativitate, etiam surdi esse, mirum valde est an aliquando sic curentur, ut linguam, quam penitus ante non noverant, subito intelligant et loquantur. PHILIPPUS. Puellam claudam, quæ ibidem erecta est, et gressum recepit, et puerum illuminatum omnes vidimus. FROWINUS ABBAS. Infantulum cæcum mater attulerat, et signatus receperat 1169 visum; sed illa adhuc nesciebat, donec ego puero pomum obtuli, et extensa manu apprehendit illud. Et ex hoc probatus est videre.

(101) In notis Tornacensibus signatur feria quinta, id est 5 Decembris. Et vero in lectionem feria quinta satis perpendeo, quia illæ ephemerides distribuntur in ferias hebdomadæ singulas, uti licet

A EBERHARDUS. Cum educeretur Vir sanctus de ecclesia, imo deportaretur magis, ante ostium me præsentem et vidente claudum signavit, et tulit baculum ejus, et ille exsiliens ambulabat. PHILIPPUS. Cæcum a nativitate puerum, cujus, dum egredere mur, Pater beatus aperuit oculos, et ego vidi, et populus multus qui aderat, et nos fere omnes. Similiter ex media parte corporis paralyticum, cui etiam osculum dedit post signaculum, et statim sanus factus est coram nobis; nam et manum ejus aridam ante curaverat. In villa Stieng cæca ab annis quatuor mulier in aquæ transitu illuminata est coram populo, et omnes fere vidimus eam. GERARDUS. Ego in eadem via puellam vidi, cujus manus arida sanata est, videntibus et acclamantibus multis.

B 5. EPISCOPUS. Sexta feria, Basileæ, post sermonem habitum et datas cruces, mulier muta oblata est Viro Domini: cujus cum tetigisset linguam, statim solutum est vinculum oris ejus, et loquebatur recte. Hanc ego vidi, et ei locutus sum; sed claudum qui antea gressum receperat, de quo sic acclamavit populus, quis vestrum vidit? OTTO. Omnes vidimus eum. EBERHARDUS. Ego et milites domini mei ipsa die, id est sexta feria, puerum vidimus, quem ad hospitium sancti Viri cæcum mater adduxerat et reducebat videntem. GERARDUS. Multa eo maxime die facta sunt, quæ præ tumultu scire nequivimus. Audivi enim ipsum dicentem, quod cæcos eo die tetigisset, quos credebatur omnino illuminatos esse, aut cito illuminandos. EPISCOPUS. Sabbato juxta castrum Rintel, puer claudus erectus est: et ego, cum audivissem vociferationem, præcedebam enim, redii et inveni ambulantem claudum in medio populi exsultantis. EBERHARDUS. Seeking vespere sabbati, dum ingrederetur ecclesiam Homo Dei, puer, cujus erant nervi cervicis indurati, et caput erigere aut circumducere non valebat, et caput erigere aut circumducere non valebat, oblatum est, et ubi signatus est rediit solutis nervis, erexit caput et libere circumspexit. Serviens meus, qui in ipso hospicio pernoctavit et puerum vidit, mihi hoc indicavit, cum aliis sociis meis.

D 6. GAUFRIDUS. Ipsa est villa, ubi mane die Dominica, puero manus restituta est; et alter claudus a nativitate gressum recepit; et duo claudi, alter vir, et altera mulier, in egressu villæ erecti sunt, et baculis quibus sustentabantur abjectis, libere incedebant magnificantes Dominum. Nec longe processeramus, et ecce mulieris manus invalida signata est, et sanata. Omnes hoc vidimus, et ad singula clamor factus est, et exultatio magna. Hominem etiam mente captum, quem in eadem villa Pater signaverat, et statim quietum ac sane loquentem et agentem gratias vidimus, et ex hoc sanum permansisse audivimus. Redeuntes juxta

videre in sequentibus. In Mabill. autem ac Horstian. exempl. feria quinta vacat et bis ponitur feria quarta.

eandem villam sacerdoti locuti sumus; et dixit ex his de quibus certi erant, ipsa die ibi aut erectos aut illuminatos. Vesperi quoque, ut dux Conradus occurrit, claudus puer coram eo et militibus gressum recepit, videntibus etiam nobis. EPISCOPUS. Ibidem contigit, quod modo sileo, sed suo loco a vobis velim commemorari. EBERHARDUS. Ipso die in ingressu ecclesiæ Doningen, alterum claudum erectum vidimus et ambulantem. Mane secunda feria, ex utero claudus in ingressu ejusdem ecclesiæ, me præsentem et vidente, gressum recepit. Puer quoque, quem in hospicio nostro mane mutum videramus, coram nobis locutus est. Sed et hospita nostra nobis testabatur, neptem suam, quæ quadraginta annis cæca fuerat, a quarto anno ætatis suæ, ipsa die illuminatam. GERARDUS. Ego in hospicio die ipsa puerum cæcum illuminatum vidi. PHILIPPUS. Et ego adolescentulam cæcam, quæ prope villam illuminata est, quam et ex nostris, et ex populo multi viderunt.

7. GAUFRIDUS. Multa eo die vidimus, quorum jam non possumus recordari. Unum tamen occurrit, ipsa quam vidi lætitiæ magnitudine ad memoriam revocante. Dico autem de muliere, quam diu claudam in villa quadam, per quam transivimus, erectam vidimus omnes. EBERHARDUS. Ego cum militibus domini mei contuli, et ex his quæ tam illi viderunt, quam ego ipse, numeravimus triginta sex miracula, quæ facta sunt ipso die. Cæci 1170 undecim illuminati sunt: claudis decem et octo gressus redditus est: mancis undecim manus restitute: surdus unus audivit. Si plus in summa veniunt quam triginta sex, inde est, quod prius personas numeraveram, modo signa. Nam erga puellam unam multa sunt facta, quæ cæca, clauda utroque pede, et muta erat et alteram manum aridam habens: ad multa etiam alia cantantem audivimus populum qui sequebatur nos; sed quia reverti nequivimus, non vidimus ea.

8. PHILIPPUS. Tertia feria Schafhusen multa amissimus quia tumultus intolerabilis erat, et omnino abstinere oportuit Patrem a benedictione infirmorum, et fugere, adeo se populus invicem comprimebat. EBERHARDUS. Ego ipse ante altare rogabam obnixius, ne cui manus imponeret, prorsus ignorans qua ratione posset educi. PHILIPPUS. In ingressu tamen ecclesiæ clauda gressum receperat, me præsentem, et populi cantum omnes audistis. Vidimus et alteram claudam, quæ egredientibus nobis de villa supra montem signata est, et confestim solutis nervis, libere ambulavit. EBERHARDUS. Me vidente in eadem villa surdus recepit auditum, et mulier gressum, quæ clauda fuerat utroque pede. Audivi etiam a milite quodam domini mei, qui in ipsa turba Sanctum Domini defendebat, et præsens erat omni hora, quod aridum brachium cujusdam sanatum sit, et claudus ambulaverit. EPISCOPUS. Feria quarta mane in ingressu ecclesiæ, me præsentem et vidente cum populo, et fratribus nostris,

A claudus utroque pede, et manum habens unam aridam, ab utroque incommodo liberatus est, et libere ambulabat, et movebat manum. PHILIPPUS. Cæcum puerum, qui ibidem illuminatus est, ego vidi.

CAPUT III.

De miraculis Constantiæ, et per viciniam a beato Bernardo editis.

9. BALDWINUS ABBAS. Ubi Rhenum transivimus, cantus ille quem audistis, omnes enim in altera parte remanseratis, populo præoccupante naves, fuit pro erectione claudi cujusdam pueri, quem ego vidi. GAUFRIDUS. Cæcum senem, qui in eodem itinere dum transiremus villam, lumen recepit, ego vidi, et mulierem claudam longo jam tempore, quæ sub manu benedictis exsiliit: cui sic congratulabantur omnes qui noverant eam prius; curru enim venerat, et pedibus revertebatur. PHILIPPUS. Puerum utroque brachio impotentem Pater signaverat, cujus dum alterum brachium extendisset, unus ex militibus alterum, dum ei offerre vellet, coram omnibus nobis extendit. GAUFRIDUS. Omnes vidistis quantum exultavit mulier insolitam lucem mirata, quæ juxta lacum illuminata est. EPISCOPUS. Puerum paralyticum parte media signatum atque sanatum milites nostri se vidisse testantur. Filium quoque militis cujusdam, cujus erat manus arida, ut videbatur, fere duodennem, cum adduceretur ego vidi: statim vero cantantes audivi, et inquisivi quid accidisset. Miles autem quidam respondit sanatum manum filii domini sui. ALEXANDER. Ego huic sanatum vidi. GAUFRIDUS. Ego alterum vidi pauperem adolescentulum, cui manus arida restituta est, in villa proxima Constantiæ.

10. FROWINUS ABBAS. Quæ Constantiæ facta sunt, præ tumultu pauci viderunt: ego tamen cæcum illum, qui feria quinta ante altare illuminatus est, vidi. Abbas Augiensis adduci præceperat eum cujus mendicus erat. Puer quoque de hospicio nostro, quem ego ipse adduci feceram, ipsa die signatus, claudus enim erat gressum recepit. Sed et pro tribus aliis signis in ecclesia cantatum est, et campanæ pulsatæ sunt, licet nemo nostrorum viderit quid ageretur. GAUFRIDUS. Nulla sic ignoravimus, sicut ea quæ Constantiæ facta sunt, quia nemo nostrum se turbis immiscere audebat: et nos hæc quæ vidimus, loqui proposuimus. Ex eis quæ feria sexta facta sunt, nihil vos vidisse arbitror ipsa die. Nam Sabbato mane inter oblationes puerum vidimus cum multa devotione gratias agentem Patri, cujus oratione ipsa feria sexta amissum recepit gressum. Cujus devotionem Vir sanctus intuens, ad meipsum conversus, ait: « Non est inventus 1171 qui rediret, et daret gloriam Deo, nisi puer iste. » Prius autem in ipsa oblatione, adolescens surdus jam duodecim annis, sicut ipse confessus est, sub manu signantis beneficium sentiens exclamaverat in gaudio et exultatione, quod recepisset auditum. Omnes eum vidimus: aliqui etiam ex nostris locuti sunt ei. Sic et